

Rättsfallssamlingen

DOMSTOLENS DOM (tionde avdelningen)

den 30 mars 2023*

”Begäran om förhandsavgörande – Civilrättsligt samarbete – Åtgärder som rör successionsrätt – Förordning (EU) nr 650/2012 – Artikel 13 – Förklaring rörande ett arvsavstående som avgetts av en arvinge inför domstol i dennes hemvistmedlemsstat – Senare registrering av förklaringen i registret i en annan medlemsstat, på en annan arvinges begäran”

I mål C-651/21,

angående en begäran om förhandsavgörande enligt artikel 267 FEUF, framställd av Sofiyski rayonen sad (Distriktsdomstolen i Sofia, Bulgarien) genom beslut av den 25 oktober 2021, som inkom till domstolen samma dag, i ett förfarande som inletts av

M. Ya. M.

meddelar

DOMSTOLEN (tionde avdelningen)

sammansatt av tillförordnade avdelningsordföranden M. Ilešič (referent) samt domarna I. Jarukaitis och Z. Csehi,

generaladvokat: M. Szpunar,

justitiesekreterare: A. Calot Escobar,

efter det skriftliga förfarandet,

med beaktande av de yttranden som avgetts av:

– Europeiska kommissionen, av W. Wils och I. Zaloguin, båda i egenskap av ombud,

och efter att den 10 november 2022 ha hört generaladvokatens förslag till avgörande,

följande

* Rättegångsspråk: bulgariska.

Dom

- 1 Begäran om förhandsavgörande avser tolkningen av artikel 13 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 650/2012 av den 4 juli 2012 om behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt godkännande och verkställighet av officiella handlingar i samband med arv och om inrättandet av ett europeiskt arvsintyg (EUT L 201, 2012, s. 107).
- 2 Begäran har framställts i ett förfarande som inletts av M. Ya. M., i egenskap av arvinge, angående en ansökan om att en förklaring om arvsavstående som en annan arvinge framställt vid en domstol i dennes hemvistmedlemsstat ska föras in i registret i en annan medlemsstat.

Tillämpliga bestämmelser

Unionsrätt

- 3 Skälen 7, 23, 32 och 67 i förordning nr 650/2012 har följande lydelse:
 - ”(7) En välfungerande inre marknad bör underlättas genom att man undanröjer hindren för fri rörlighet för de personer som för närvarande har svårt att hävda sina rättigheter vid arv med gränsöverskridande verkan. I det europeiska området för rättvisa bör medborgarna kunna utforma sina arvsrättsliga förhållanden i förväg. Det är också viktigt att på ett effektivt sätt skydda rättigheterna för arvingar, testamentstagare, övriga till den avlidne närstående personer och borgenärer.
 - ...
 - (23) Med tanke på medborgarnas ökande rörlighet samt för att säkerställa en korrekt rättstillämpning i [Europeiska] unionen och säkra den faktiska anknytningen mellan arvet och den medlemsstat där behörigheten utövas bör det i denna förordning anges att det allmänna anknytningskriteriet för fastställande av såväl behörighet som tillämplig lag bör vara den avlidnes hemvist vid sin död. ...
 - ...
 - (32) För att underlätta för arvingar och testamentstagare med hemvist i en annan medlemsstat än den där arvsärendet handläggs eller kommer att handläggas bör denna förordning ge alla som är arvsberättigade enligt den lag som är tillämplig på arvet en möjlighet att avge en förklaring om accept av eller avstående från arv, legat eller laglott eller, när det gäller skulderna i arvsärendet, en förklaring om ansvarsbegränsning enligt lagen i den medlemsstat där de har sin hemvist, inför en domstol i den medlemsstaten. Detta bör inte utesluta att sådana förklaringar avges inför andra myndigheter i den medlemsstaten som är behöriga att ta emot förklaringar enligt den nationella lagstiftningen. Personer som väljer att utnyttja möjligheten att avge förklaringar i den medlemsstat där de har sin hemvist bör själva inom den tidsfrist som fastställs i den lag som är tillämplig på arvet underrätta den domstol eller myndighet som handlägger eller kommer att handlägga arvet om att sådana förklaringar har gjorts.
 - ...

- (67) Ett snabbt, smidig[t] och effektivt avgörande vid ett arvsärende med gränsöverskridande verkan inom unionen innebär att arvingarna, testamentstagarna, testamentsexekutorerna eller boutredningsmännen lätt bör kunna bevisa sin ställning och/eller sina rättigheter och befogenheter i en annan medlemsstat, t.ex. i den medlemsstat där kvarlåtenskapen är belägen. ...”
- 4 Kapitel II i förordningen, med rubriken ”Behörighet”, innehåller bland annat artiklarna 4 och 13.
- 5 I artikel 4 i förordningen, med rubriken ”Allmän behörighet”, föreskrivs följande:
”Domstolarna i den medlemsstat där den avlidne hade hemvist vid sin död ska vara behöriga att fatta beslut om arvet i dess helhet.”
- 6 Artikel 13 i samma förordning, med rubriken ”Accept av eller avstående från arv, legat eller laglott”, stadgar följande:
”Utöver den domstol som är behörig att pröva arvsålet i enlighet med denna förordning ska även domstolarna i den medlemsstat där en person har hemvist som enligt den lag som är tillämplig på arvet får avge en förklaring inför en domstol om accept av eller avstående från arv, legat eller laglott eller en förklaring som ska begränsa den berörda personens ansvar vad gäller skulderna i arvsärendet ha behörighet att motta sådana förklaringar när sådana förklaringar enligt lagen i den medlemsstaten får avges inför domstol.”
- 7 Kapitel III i förordning nr 650/2012, med rubriken ”Tillämplig lag”, innehåller bland annat artiklarna 21 och 22.
- 8 Artikel 21 i förordningen har rubriken ”Allmän regel”. Enligt artikel 21.1 gäller följande:
”Om inte annat anges i denna förordning ska den lag som är tillämplig på arvet i dess helhet vara lagen i den stat där den avlidne hade hemvist vid sin död.”
- 9 Artikel 22 i denna förordning har rubriken ”Lagval”. I artikel 22.1 föreskrivs följande:
”En person får låta rätten till sitt arv i dess helhet styras av lagen i den stat där personen är medborgare vid tidpunkten för sitt val eller vid sin död.”

Bulgarisk rätt

- 10 *Zakon za nasledstvo* (arvslagen, DV nr 22, av den 29 januari 1949), i dess tillämpliga lydelse i det nationella målet, föreskriver i artikel 48 att arvet övergår genom accept och att accepten är giltig från det att arvsförfarandet inleds.
- 11 Enligt artikel 49.1 i denna lag kan accepten göras genom skriftlig förklaring till den rayonen sad (distriktsdomstol i Bulgarien) i vars domsaga arvsförfarandet har inletts. I sådana fall ska accepten föras in i ett för detta ändamål föreskrivet register.
- 12 Enligt artikel 51.1 i samma lag ska rayonen sad (distriktsdomstolen), på ansökan av en av de berörda parterna och efter att ha underrättat arvingarna, fastställa en frist för ingivande av förklaringen om accept av eller avstående från arv. I artikel 51.2 föreskrivs att om arvingen inte yttrar sig inom den fastställda fristen förlorar denne rätten att acceptera arvet. Enligt artikel 51.3 ska arvingens förklaring föras in i det register som föreskrivs i artikel 49.1 i lagen.

- 13 Enligt artikel 52 i denna lag ska arvsavstående göras i enlighet med det förfarande som föreskrivs i artikel 49.1 och registreras enligt samma förfarande.
- 14 I artikel 26.1 i Grazhdanski protsesualen kodeks (civilprocesslagen, DV nr 59 av den 20 juli 2007), i dess tillämpliga lydelse i det nationella målet, föreskrivs att parterna i det civilrättsliga förfarandet är de personer i vilkas namn och mot vilka talan har väckts. Enligt artikel 26.2 i denna lag kan ingen, förutom i de situationer som föreskrivs i denna lag, i eget namn göra gällande andras rättigheter inför domstol.
- 15 I artikel 531.1 i denna lag föreskrivs att förfarandet i ärenden för frivillig rättsvård inleds genom en skriftlig ansökan från den berörda personen.
- 16 Enligt artikel 533 i civilprocesslagen är domstolen skyldig att pröva rekvisiten ex officio. Den kan på eget initiativ genomföra en bevisupptagning och beakta omständigheter som sökanden inte åberopat.
- 17 I artikel 39.1 led 11 i pravilnik za administratsiata v sadilishtata (föreskrifter för domstolsförvaltningen, DV nr 68 av den 22 augusti 2017), i dess tillämpliga lydelse i det nationella målet, föreskrivs följande:

”Följande register ska föras på kansliet i elektronisk form och/eller i pappersform:

...

11. Ett register över accept av eller avstående från arv”.

Målet vid den nationella domstolen och tolkningsfrågorna

- 18 Sökanden, M. Ya. M., som är bulgarisk medborgare, har anfört att han är arvinge efter sin mormor, M.T.G., som var bulgarisk medborgare och avled i Grekland den 29 mars 2019.
- 19 Sökanden ansökte vid Sofiyski rayonon sad (Distriktsdomstolen i Sofia, Bulgarien), den hänskjutande domstolen, om att förklaringen om arvsavstående från en annan arvinge, nämligen arvlåtarens make, skulle registreras. Han gav för detta ändamål in ett arvsintyg som hade upprättats av de bulgariska myndigheterna, enligt vilket arvlåtarens arvingar var maken H.H., som är grekisk medborgare, samt dottern I.M.N. och sökanden.
- 20 Sökanden har i ärendet gett in ett protokoll som upprättats av Eirinodikeio Athinon (Fredsdomstolen i Aten, Grekland), enligt vilket den avlidnas efterlevande make inställde sig vid den domstolen den 28 juni 2019 och förklarade sig avstå från arvet. Maken uppgav också att den avlidna sist hade bott i Grekland.
- 21 Den hänskjutande domstolen har emellertid uppgett att det inte inför den har preciserats var den avlidna sist hade hemvist och att den inte kan inhämta upplysningar i detta avseende innan den har fastställt att den är behörig att registrera en förklaring om arvsavstående som tidigare avgetts inför en domstol i den avstående arvingens hemvistmedlemsstat.

- 22 Det framgår dessutom av begäran om förhandsavgörande att sökanden inte agerar i egenskap av ombud för den avlidnas make, utan har förklarat att det är i egenskap av likställd arvinge som han har ett intresse av att förklaringen om arvsavstående ska registreras, eftersom en sådan registrering skulle ge honom en större arvslott.
- 23 Under dessa omständigheter vill den hänskjutande domstolen få klarlagt om en sådan förklaring ska registreras även vid den domstol som har allmän behörighet att pröva arvsålet i dess helhet, då förklaringen mottagits av den behöriga domstolen i enlighet med artikel 13 i förordning nr 650/2012. Den hänskjutande domstolen vill även få klarlagt om det är möjligt att på ansökan av en annan arvinge registrera en förklaring om arvsavstående från en av arvingarna.
- 24 Enligt den hänskjutande domstolen kan artikel 13 i förordning nr 650/2012 ge upphov till en konflikt avseende domstols behörighet, eftersom behörigheten enligt de allmänna bestämmelserna i förordningen avgörs av arvlåtarens och inte arvingens hemvist. Även om det i princip är domstolen i den medlemsstat där arvlåtaren sist hade hemvist som är behörig att pröva ett arvsåtal, är det emellertid möjligt att den domstolen inte känner till att arvingar har registrerat förklaringar om avstående från eller accept av detta arv vid en domstol i deras hemvistmedlemsstat.
- 25 Genom förordning nr 650/2012 uppstår således en rättslig lucka i och med att det föreskrivs parallell behörighet för domstolar i olika medlemsstater, nämligen behörigheten för domstolen i den medlemsstat där arvlåtaren sist hade hemvist och behörigheten för domstolen i arvingarnas hemvistmedlemsstat, samtidigt som den sistnämnda domstolen inte ålagts någon skyldighet att underrätta den förstnämnda om förekomsten av sådana förklaringar.
- 26 Den hänskjutande domstolen har gjort gällande att avsaknaden av en sådan informationsskyldighet inte är förenlig med den uppfattning som den bulgariska lagstiftaren och praxis från de bulgariska domstolarna ger uttryck för, enligt vilken alla förklaringar om accept av eller avstående från arv ska registreras på en och samma plats, i ett och samma domstolsregister, där sökningar kan göras. Denna uppfattning tjänar till att säkerställa rättssäkerheten, vilken i förevarande fall följer av möjligheten att bevara all information om accept av eller avstående från arv på samma plats.
- 27 Eftersom en sådan informationsskyldighet inte uttryckligen föreskrivs i förordning nr 650/2012, vill den hänskjutande domstolen få klarlagt vad förfarandet vid den – ett förfarande där sökanden inte kräver att hans eget utan en annan arvinges arvsavstående ska registreras – är av för art. Något sådant förfarande föreskrivs inte i bulgarisk rätt. Principen att var och en försvarar sina egna rättigheter inför domstol medger inte registrering av förklaringar från andra personer i det register som är avsett för accept av och avståenden från arv.
- 28 För det första vill den hänskjutande domstolen därför få klarlagt om artikel 13 i förordning nr 650/2012 underförstått förbjuder att en förklaring om arvsavstående som registrerats i en arvinges hemvistmedlemsstat senare registreras av en domstol i en annan medlemsstat, nämligen den medlemsstat där den avlidne påstås ha haft hemvist vid sin död.
- 29 Den hänskjutande domstolen har i detta avseende uttryckt att den föredrar den lösningen att det är tillåtet att registrera flera förklaringar om arvsavstående i flera medlemsstater. Den har gjort gällande att en sådan lösning inte medför någon betydande inverkan på rättssäkerheten, eftersom de olika staternas rättssystem innehåller bestämmelser som reglerar förhållningssättet när det

föreligger flera på varandra följande förklaringar om accept av eller avstående från ett arv och den domstol där ansökan getts in i samband med en arvsrättslig tvist kan fastställa de rättsliga följderna av dessa förklaringar, med beaktande av vilka datum de avgavs.

- 30 För det andra vill den hänskjutande domstolen få klarlagt vem som, efter det att en förklaring om accept av eller avstående från arv har registrerats i en medlemsstat, kan begära att denna förklaring senare ska registreras i en annan medlemsstat. Denna fråga är av betydelse, eftersom bulgarisk processrätt inte föreskriver någon möjlighet att vid en bulgarisk domstol låta registrera ett arvsavstående som redan har registrerats i en annan medlemsstat. En sådan förklaring kan endast avgas personligen av arvingen. Frågan uppkommer således huruvida en arvinge, i arvlåtarens påstådda hemvistmedlemsstat, kan begära en kopia av en förklaring om arvsavstående som gjorts av en annan arvinge och som registrerats i dennes hemvistmedlemsstat, när detta inte uttryckligen föreskrivs i den förstnämnda medlemsstatens nationella rätt.
- 31 Enligt den hänskjutande domstolen kräver en effektiv tillämpning av artikel 13 i förordning nr 650/2012 som är förenlig med artikelns syfte, såsom detta anges i skäl 32 i förordningen, nämligen att en arvinge inte ska behöva resa till arvlåtarens hemvistmedlemsstat eller anlita ett ombud i den medlemsstaten för att acceptera eller avstå från ett arv, att varje arvinge kan begära en kopia av en förklaring om arvsavstående som gjorts tidigare i en annan medlemsstat. I förevarande mål skulle detta göra det möjligt att inte tillämpa den bulgariska processrätten, då det blir nödvändigt att göra ett undantag från principen om medlemsstaternas processrättsliga autonomi för att säkerställa en effektiv tillämpning av artikel 13 i nämnda förordning.
- 32 Om det däremot var möjligt att registrera en förklaring om arvsavstående såväl i arvingens hemvistmedlemsstat som i den medlemsstat där den avlidne hade hemvist vid sin död, men endast på arvingens personliga begäran, skulle det innebära att artikel 13 i förordning nr 650/2012 förlorade sitt innehåll.
- 33 Den hänskjutande domstolen har i detta avseende tillagt att förordning nr 650/2012 innehåller en lucka, eftersom den inte ålägger den domstol som är behörig att ta emot en förklaring om arvsavstående en skyldighet att underrätta den domstol som har allmän behörighet att pröva arvet i dess helhet om denna förklaring. Mot denna bakgrund och för att förebygga tvister mellan arvingarna, och även för att beakta den avstående arvingens vilja, bör var och en av arvingarna ha rätt att få denna viljeyttring registrerad i arvlåtarens sista hemvistmedlemsstat.
- 34 Mot denna bakgrund beslutade Sofiyski rayonen sad (Distriktsdomstolen i Sofia) att vilandeförklara målet och ställa följande frågor till EU-domstolen:
- ”1) Ska artikel 13 i förordning (EU) nr 650/2012 jämförd med rättssäkerhetsprincipen tolkas så, att det, efter det att en arvinge vid domstolen i den medlemsstat där denne har sin hemvist redan har låtit registrera en accept av eller ett avstående från arv efter en arvlåtare som vid tidpunkten för sin död hade hemvist i en annan medlemsstat, inte är möjligt för andra arvingar att ansöka om en ytterligare registrering av denna accept eller detta avstående i sistnämnda stat?
- 2) Om den första frågan besvaras så, att en ytterligare registrering är tillåten: Ska artikel 13 i förordning (EU) nr 650/2012 i förening med rättssäkerhetsprincipen och principen om en effektiv tillämpning av unionsrätten samt medlemsstaternas skyldighet till lojalt samarbete enligt artikel 4.3 FEU tolkas så, att den, när en arvinge har gjort ett arvsavstående i sin hemvistmedlemsstat, inte hindrar att en annan arvinge efter samma arvlåtare bosatt i den

stat där arvlåtaren hade hemvist vid sin död begär registrering av detta arvsavstående, trots att det enligt processrätten i sistnämnda stat inte föreskrivs någon möjlighet att registrera ett arvsavstående genom en mellanhand?”

Prövning av tolkningsfrågorna

Inledande synpunkter

- 35 Det ska inledningsvis påpekas att det framgår av begäran om förhandsavgörande att den avlidna, enligt uppgifter från hennes efterlevande make, senast hade hemvist i Grekland. Detta innebär att grekisk domstol är behörig att pröva arvet som helhet och att tillämplig lag i princip är grekisk rätt, såvida inte den avlidna i enlighet med artikel 22.1 i förordning nr 650/2012 har valt lagen i den medlemsstat där hon var medborgare, det vill säga bulgarisk rätt, som tillämplig lag på arvet.
- 36 Den hänskjutande domstolen har emellertid uppgett att den inte har några exakta uppgifter om den avlidnas senaste hemvist och att den, för att kunna inhämta sådana uppgifter, först måste fastställa sin behörighet att registrera en förklaring om arvsavstående som gjorts inför domstolen i den avstående arvingens hemvistmedlemsstat.
- 37 Det tycks således i förevarande fall inte vara uppenbart vilken medlemsstats domstolar som har allmän behörighet enligt artikel 4 i förordning nr 650/2012. Såsom generaladvokaten har påpekat i punkt 39 i sitt förslag till avgörande ankommer det, om det skulle visa sig att den avlidna sist hade hemvist i Grekland, på domstolarna i den medlemsstaten att enligt denna bestämmelse pröva alla frågor avseende arvet. Den hänskjutande domstolen är då endast behörig att ta emot eventuella förklaringar enligt artikel 13 i förordningen i egenskap av domstol i en arvinges hemvistmedlemsstat.
- 38 Mot bakgrund av dessa överväganden ankommer det på den hänskjutande domstolen att först pröva var arvlåtaren hade hemvist, innan den bedömer villkoren för registrering, på begäran av en arvinge, av en förklaring om arvsavstående som gjorts av en annan arvinge i dennes hemvistmedlemsstat.
- 39 Om det skulle visa sig att bestämmelserna i bulgarisk rätt hindrar den hänskjutande domstolen från att pröva sin behörighet att pröva det aktuella arvet, ska den sätta de bestämmelserna åt sidan. Enligt EU-domstolens fasta praxis är en nationell domstol, som inom ramen för sin behörighet ska tillämpa unionsbestämmelser, nämligen skyldig att säkerställa att dessa bestämmelser ges full verkan genom att, med stöd av sin egen behörighet, om det behövs, underlåta att tillämpa varje motstridande bestämmelse i nationell lagstiftning (se, för ett liknande resonemang, dom av den 26 februari 2013, Åkerberg Fransson, C-617/10, EU:C:2013:105, punkt 45 och där angiven rättspraxis).

Prövning i sak

- 40 Den hänskjutande domstolen har ställt sina frågor, som ska prövas gemensamt, för att få klarhet i huruvida artikel 13 i förordning nr 650/2012 utgör hinder för att, när en arvinge har låtit registrera en förklaring vid en domstol i sin hemvistmedlemsstat om accept av eller avstående från arvet

efter en arvlåtare som vid sin död hade hemvist i en annan medlemsstat, en annan arvinge senare ansöker om registrering av denna förklaring vid den behöriga domstolen i den sistnämnda medlemsstaten.

- 41 Enligt domstolens fasta praxis följer det såväl av kravet på en enhetlig tillämpning av unionsrätten som av likhetsprincipen att ordalydelsen i en unionsbestämmelse som inte innehåller någon uttrycklig hänvisning till medlemsstaternas rättsordningar för fastställandet av bestämmelsens innebörd och tillämpningsområde i regel ska ges en självständig och enhetlig tolkning inom hela unionen, med beaktande av inte bara ordalydelsen, utan även det sammanhang som bestämmelsen ingår i och det mål som eftersträvas med den aktuella lagstiftningen (dom av den 2 juni 2022, T.N. och N.N. (Förklaring om avstående från arv), C-617/20, EU:C:2022:426, punkt 35 och där angiven rättspraxis).
- 42 Vad för det första gäller ordalydelsen i artikel 13 i förordning nr 650/2012, gäller enligt den bestämmelsen att utöver den domstol som är behörig att pröva arvsålet i enlighet med denna förordning, ska även domstolarna i hemvistmedlemsstaten för en person som enligt den lag som är tillämplig på arvet får avge en förklaring inför en domstol om accept av eller avstående från arv, legat eller laglott eller en förklaring som ska begränsa den berörda personens ansvar vad gäller skulderna i arvsärendet ha behörighet att motta sådana förklaringar.
- 43 Vad för det andra gäller det sammanhang som artikel 13 i förordning nr 650/2012 ingår i, erinrar domstolen om att den artikeln ingår i kapitel II i förordningen, som reglerar samtliga grunder för domstols behörighet i arvsfrågor. Artikel 13 föreskriver en alternativ behörighetsregel som syftar till att göra det möjligt för arvingar som inte har hemvist i den medlemsstat vars domstolar är behöriga att pröva arvsålet, i enlighet med de allmänna bestämmelserna i artiklarna 4–11 i förordning nr 650/2012, att avge en förklaring om accept av eller avstående från arv inför en domstol i den medlemsstat där de har hemvist (dom av den 2 juni 2022, T.N. och N.N. (Förklaring om avstående från arv), C-617/20, EU:C:2022:426, punkt 37).
- 44 Vad för det tredje gäller de mål som eftersträvas med förordning nr 650/2012, erinrar domstolen om att förordningen, enligt skäl 7, syftar till att underlätta en väl fungerande inre marknad genom att undanröja hindren för fri rörlighet för personer som vill hävda sina rättigheter vid arv med gränsöverskridande verkan. I synnerhet är det inom det europeiska området för rättvisa viktigt att på ett effektivt sätt skydda rättigheterna för arvingar, testamentstagare, övriga till den avlidne närstående personer och borgenärer (se, för ett liknande resonemang, dom av den 2 juni 2022, T.N. och N.N. (Förklaring om avstående från arv), C-617/20, EU:C:2022:426, punkt 42 och där angiven rättspraxis).
- 45 Domstolen har redan slagit fast att artikel 13 i förordning nr 650/2012, jämförd med skäl 32 i samma förordning, enligt vilken syftet med denna bestämmelse är att underlätta för arvingar och testamentstagare med hemvist i en annan medlemsstat än den där arvsärendet handläggs eller kommer att handläggas, syftar till att förenkla förfarandena för arvingar och testamentstagare genom att göra undantag från behörighetsreglerna i artiklarna 4–11 i förordningen (se, för ett liknande resonemang, dom av den 2 juni 2022, T.N. och N.N. (Förklaring om avstående från arv), C-617/20, EU:C:2022:426, punkt 41 och där angiven rättspraxis).
- 46 Vad särskilt gäller frågan om hur förklaringar om accept av eller avstående från arv meddelas den domstol som är behörig att fatta beslut om arvet, ska det noteras att följande anges sista meningen i skäl 32 i förordning nr 650/2012: ”Personer som väljer att utnyttja möjligheten att avge

förklaringar i den medlemsstat där de har sin hemvist bör själva inom den tidsfrist som fastställs i den lag som är tillämplig på arvet underrätta den domstol eller myndighet som handlägger eller kommer att handlägga arvet om att sådana förklaringar har gjorts.”

- 47 Den meningen i skäl 32 ger vid första anblicken intryck av att unionslagstiftaren har ansett att det krävs att den domstol som är behörig att pröva arvsålet underrättas om en förklaring om avstående från arv som avgetts inför en domstol i den avstående arvingens hemvistmedlemsstat. EU-domstolen konstaterar emellertid att artikel 13 i förordning nr 650/2012 inte föreskriver någon mekanism för översändande av sådana förklaringar från domstolen i den avstående arvingens hemvistmedlemsstat till den domstol som är behörig att pröva arvsålet. I skäl 32 förutsätts emellertid att de personer som har använt sig av möjligheten att avge sådana förklaringar i den medlemsstat där de har hemvist påtar sig ansvaret att underrätta de myndigheter som handlägger arvsärendet om dessa förklaringar (se, för ett liknande resonemang, dom av den 2 juni 2022, T.N. och N.N. (Förklaring om avstående från arv), C-617/20, EU:C:2022:426, punkt 47).
- 48 Det kan därvidlag noteras att även om det förvisso ligger i en avstående arvinges intresse att underrätta den domstol som är behörig att pröva arvsålet om en sådan förklaring, för att undvika att den domstolen fattar ett materiellt felaktigt beslut som strider mot hans eller hennes uttalade vilja, är det likväl så, att förordning nr 650/2012 inte ålägger denne en tvingande skyldighet att göra detta. En avstående arvinge kan alltså inte anses vara skyldig att alltid själv informera den domstolen om en sådan förklaring.
- 49 Under dessa omständigheter ska en vid tolkning göras vad gäller översändandet av förklaringar som gjorts enligt artikel 13 i förordning nr 650/2012 till den domstol som är behörig att pröva arvsålet. Syftet med en sådan översändning är nämligen att göra det möjligt för den domstolen att få kännedom om att det finns en sådan förklaring och att beakta den vid arvskiftet. Det saknar i detta avseende betydelse hur den domstolen får kännedom om förklaringen.
- 50 Förordning nr 650/2012 hindrar nämligen inte att, när en arvinge vid en domstol i sin hemvistmedlemsstat har låtit registrera en förklaring om avstående från arvet efter en arvlätare som vid sin död hade hemvist i en annan medlemsstat, en annan arvinge senare ansöker om registrering av denna förklaring i den sistnämnda medlemsstaten. En arvinge som kan ha fördel av en sådan förklaring ska kunna underrätta den domstol som är behörig att pröva arvsålet om förklaringen, när den avstående arvingen själv inte har gjort det, för att underlätta arvskiftet.
- 51 En sådan tolkning stöds av de ovan i punkt 44 angivna målen med förordning nr 650/2012, vilka bland annat är att undanröja hinder för den fria rörligheten för personer som vill göra gällande sina rättigheter i samband med arv med gränsöverskridande verkan.
- 52 Att den domstol som är behörig att pröva ett arvsål underrättas om att det föreligger en förklaring om arvsavstående som en arvinge har avgett vid en domstol i dennes hemvistmedlemsstat, i den mening som avses i artikel 13 i förordning nr 650/2012, utgör inte en förklaring i annans namn, utan endast en underrättelse av nämnda förklaring till den förstnämnda domstolen.
- 53 Det saknar betydelse i detta sammanhang att en medlemsstats lagstiftning, såsom den aktuella, föreskriver att nämnda förklaring om arvsavstående ska registreras i ett domstolsregister, så att samtliga förklaringar om accept av eller avstående från arv är samlade på samma ställe och i ett enda domstolsregister där sökningar kan göras.

- 54 Sådillvida som den hänskjutande domstolen har angett att bulgarisk rätt inte medger registrering av någon annans förklaringar i registret över accepter av och avstående från arv, ska det mot bakgrund av EU-domstolens ovan i punkt 39 nämnda praxis konstateras att det ankommer på den hänskjutande domstolen att säkerställa att artikel 13 i förordning nr 650/2012 ges full verkan genom att godta att den aktuella förklaringen om arvsavstående förmedlas till den av en annan arvinge än den som avgett förklaringen i sin hemvistmedlemsstat och genom att i förekommande fall avstå från att tillämpa varje motstridande bestämmelse i den nationella lagstiftningen.
- 55 Mot denna bakgrund ska de hänskjutande frågorna besvaras på följande sätt. Artikel 13 i förordning nr 650/2012 ska tolkas så, att den inte utgör hinder för att, när en arvinge vid en domstol i sin hemvistmedlemsstat har låtit registrera en förklaring om accept av eller avstående från arv efter en arvlåtare som vid sin död hade hemvist i en annan medlemsstat, en annan arvinge senare ansöker om registrering av denna förklaring vid den behöriga domstolen i den sistnämnda medlemsstaten.

Rättegångskostnader

- 56 Eftersom förfarandet i förhållande till parterna i det nationella målet utgör ett led i beredningen av samma mål, ankommer det på den hänskjutande domstolen att besluta om rättegångskostnaderna. De kostnader för att avge yttrande till domstolen som andra än nämnda parter har haft är inte ersättningsgilla.

Mot denna bakgrund beslutar domstolen (tionde avdelningen) följande:

Artikel 13 i Europaparlamentets och rådets förordning (EU) nr 650/2012 av den 4 juli 2012 om behörighet, tillämplig lag, erkännande och verkställighet av domar samt godkännande och verkställighet av officiella handlingar i samband med arv och om inrättandet av ett europeiskt arvsintyg

ska tolkas så,

att den inte utgör hinder för att, när en arvinge vid en domstol i sin hemvistmedlemsstat har låtit registrera en förklaring om accept av eller avstående från arv efter en arvlåtare som vid sin död hade hemvist i en annan medlemsstat, en annan arvinge senare ansöker om registrering av denna förklaring vid den behöriga domstolen i den sistnämnda medlemsstaten.

Underskrifter